

Vogeltrek telling 21 september 2013

Inleiding:

Het tellen van trekvogels, maar vooral het herkennen van trekgeluiden en vliegsilhouetten is een aangename, maar vooral ook leerzame bezigheid. Daar zijn, althans de liefhebbers, het al jaren over eens. Op zaterdag 21 september 2013 vond onze eerste vogeltrek telling van het seizoen plaats. Als steeds werd deze gehouden in het Beneden Dinkeldal op onze vaste trektelepost bij de Sterrenwacht in Lattrop. In feite had dit de tweede telling moeten zijn, maar vanwege de slechte, regenachtige omstandigheden moest we onze eerste telochtend op 08 september j.l. noodgedwongen aan ons voorbij laten gaan.

Zoals vaak was er sprake van een mooie zonsopkomst, foto Wim Wijering

De vogeltellingen mogen zich doorgaans verheugen in een redelijke deelname. Deze keer kwamen er maar liefst 11 personen opdagen, die overigens niet allemaal de gehele telperiode (07.00 tot 13.00 uur) meemaakten. Zo nu en dan was het zelfs dringen geblazen op onze observatiepost. Bij aanvang van de telling konden we, als zo vaak, genieten van een fraaie zonsopkomst.

Dankzij het opschoonwerk kunnen we weer ver kijken, foto Wim Wijering

Het werd dan wel niet helemaal een topteldag, maar over het aantal vogels en het aantal soorten viel geenszins te klagen. Waar we evenmin over konden klagen was het uitzicht. De afgelopen winter in eigen beheer uitgevoerde opschoonwerkzaamheden maakten dat we – zeker met behulp van de telescopen – ver tot zeer ver konden kijken. Als steeds was het ook nu weer gezellig boven op het uitkijkpunt, maar bovenal interessant.

De weersomstandigheden en de eerste soorten:

De eerste vijf tellers waren reeds voor zonsopkomst ter plaatse. Het was toen al redelijk licht vanwege de volle maan, die zich geregeld door het wolkendek liet zien.

Veel licht bij volle maan foto, Wim Wijering

Bij aanvang was de temperatuur met ruim 10 ° C eigenlijk best wel aangenaam. Mede hierdoor was er geen nevel; iets wat een trektelling behoorlijk parten kan spelen. In de loop van de ochtend liep de temperatuur op tot circa 15 ° C en was er weinig tot geen wind. De hemel was behoorlijk bewolkt, waarin echter gaandeweg steeds meer "gaten" vielen.

De verwachte trek van boerenzwaluwen kwam het eerste uur (88 exx) langzaam op gang. De witte kwikstaarten lieten van 07.00 tot 08.00 uur zien dat ze kennelijk ook op tijd uit de veren waren. Met 56 aan ons voorbijtrekkende exemplaren waren ze het eerste uur nadrukkelijk aanwezig. Ook de eerste ringmussen waren er op tijd bij, alhoewel bij deze soort geen trekgedrag te bespeuren viel. De spreeuw ging het eerste uur met 215 exemplaren aan kop. Ook liet menige kauw, houtduif en vink zich al vroeg zien en horen.

Witte kwikstaart al vroeg uit de veren, foto Wim Wijering

Normaliter is het eerste teluur in de regel de beste. Dat was dit keer evenwel niet het geval. Het aantal van 576 bleef ver achter bij dat van het tweede uur, waarin maar liefst

Twee van de vijf ijsvogels aan de Dinkel, foto Johan Drop

925 vogels over of langs ons trokken. Veruit de meesten hiervan waren zwaluwen, te weten: 398 boerenzwaluwen en 51 huiszwaluwen. In dat uur telden we ook nog eens 101 vinken en maar liefst 24 tjiftjafs. Bijzonder was de aanwezigheid van aanvankelijk 4 en later zelfs 5 ijsvogels in de directe omgeving van onze telpost. Een tweetal hiervan liet zich zelfs gewillig portretteren.

In de eerstvolgende 3 uren fluctueerden de aantallen wat, maar bleven boven de 500. Pas in het laatste uur (12.00 – 13.00 uur) zakte het in met niet meer dan 273 getelde vogels. Dat was met name het geval toen het zonnetje er bij kwam en het weer tijd werd om naar huis te gaan.

De resultaten en de wetenswaardigheden:

Op deze ochtend telden we maar liefst 1387 boerenzwaluwen. De trek van deze soort vind al voedselzoekend plaats, zodat we de aantallen aardig konden bijhouden. Dubbeltellingen zullen daarbij ongetwijfeld hebben plaats gevonden, maar menige groep vloog dermate hoog dat we er ongetwijfeld ook heel wat gemist zullen hebben. Niet

Bij voedseltrek zijn de boerenzwaluwen goed te tellen, foto Wim Wijering

geheel onverwacht eindigde de spreek op de 2e plaats met 470 exemplaren, ver voor de kauw met 368 getelde exemplaren. Van kauwentrek was evenwel nauwelijks tot geen sprake. In de omgeving hielden zich namelijk enkele grotere groepen op. De vinkentrek is weliswaar nog niet echt begonnen, maar toch werden er al 321 waargenomen, waarvan menig langstreckend groepje. Met dit aantal nestelde deze soort zich in onze top 15 op de 4e stek. De 5e plaats was voorbehouden aan de houtduif met 146 exemplaren. Van trek was bij deze soort (nog) geen sprake. Ook deze vogels hielden zich vooral in de directe omgeving op.

Een lint aan overtrekkende aalscholvers,
foto Wim Wijering

Overduidelijk sprake van trek was er bij witte kwikstaart (142 exx) en tjiftjaf (tenminste 52 exx). Deze laatste bracht zelfs geregeld zijn zang ten gehore. Opvallend in de top 15 waren deze keer aalscholver (94 exx), ringmus (80 exx) en huiszwaluw (76 exx). Kennelijk mede door de opschoning van de directe omgeving was het mezengetal wat minder vertegenwoordigd dan we op deze plek gewend zijn. Nochtans telden we al met al nog 45 pimpelmezen, 27 koolmezen, 7 staartmezen en 4 glanskoppen.

Roofvogeltrek was niet echt aan de orde of het zouden de 12 sperwers moeten zijn die we in de loop van de ochtend mochten noteren. Dat waren er vier meer dan de buizerd, waarvan we nauwelijks een exemplaar voorbij zagen "glijden". Een soort als de torenvalk moest het doen met 7 exemplaren, waarvan ook nog eens 2, die we voortdurend in de buurt zagen "bidden". Eén van deze torenvalken werd abusievelijk aangezien voor een juveniele havik, maar de beelden, gemaakt met de telelens, waren nadien onverbiddelijk.

De topper op deze dag was een heuse visarend,
foto Wim Wijering

Door de vele zwaluwen in het luchtruim hoopten we op een boomvalk. Die wens ging in het 3e teluur daadwerkelijk in vervulling. Bruine kiekendief, wespendif en ook havik lieten dit keer verstek gaan. De topper was evenwel de waarneming van een overvliegende visarend om exact 12.10 uur.

Toen waren de meesten van het telgezelschap reeds vertrokken. Trekbewegingen maakten: aalscholver met 94 exemplaren (waartoe groepen van 12, 14, 18 en 36 exx), 5 kleine groepjes grauwe ganzen met in totaal 37 exemplaren en een groep van 10

Een groep van 10 blauwe reigers vloog over,
foto Wim Wijering

overvliegende blauwe reigers. Het aantal pleisterende watervogels was deze keer aan de magere kant. Met 10 wilde eenden, 6 meerkoeten, 6 futen, 4 waterhoentjes, 3 kuifeenden en 2 knobbelzwanen was de watervogelkoek deze keer snel op. Geen dodaarsjes deze keer. Al met al telden we op 21 september 2013 in totaal 3706 vogels, verdeeld over 61 soorten. De

soortendiversiteit werd – als te doen gebruikelijk - enigermate positief beïnvloed toen in de directe omgeving van de Dinkel van de Sterrenwacht gedurende een kortstondige periode niet alleen het oor te luisteren werd gelegd, maar ook wat wetlandgebiedjes en een aangrenzend bosperceel werden bezocht.

Een bosuil in een kast foto Johan Drop

Dat leverde soorten op ijsvogel (4 x), zwartkop (2 x) grauwe vliegenvanger (1 x) en zelf een bosuil, die zat te dommelen in een bosuilkast.

Een deel van het telgezelschap, foto Wim Wijering

Tijdens het notuleren een vers gekookt eitje, foto Wim Wijering

De highlights waren deze keer: 1 visarend, 2 grote zilverreigers en uiteraard de 5 ijsvogels. Wellicht minder spectaculair waren verder waarnemingen van: zanglijster (24 x), Kievit (21 x), zilvermeeuw (7 x), geelgors (6 x), tapuit (5 x), zwarte roodstaart (4 x), roodborsttapuit (3 x), watersnip en boomleeuwerik (ieder 2 x) en rietgors (1x).

De soortenlijst en de aantallen:

Onderstaand overzicht maakt duidelijk wat de trekkelgroep zoal bij de Sterrenwacht gezien en gehoord heeft in de uurvakken van 07.00 tot 13.00 uur.

Nr	Vogelsoort	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12	12-13	Totaal:
1	Aalscholver		1	10	55	16	12	94
2	Blauwe reiger	1	1	4	11	1		18
3	Boerenwaluw	88	398	306	317	258	120	1387
4	Boomklever	1		1	3			5
5	Boomkruiper	1						1
6	Boomleeuwerik			2				2
7	Boomvalk			1				1
8	Bosuil				1			1
9	Buizerd	3	1	1	3			8
10	Ekster						2	2
11	Fazant	1						1
12	Fuut					4	2	6
13	Gaai	2	1	10	8		5	26
14	Geelgors	1	1	1		2	1	6
15	Glanskop				4			4
16	Graspieper			1	2	2	2	7
17	Grauwe gans	2	2	7	15	11		37
18	Grauwe vliegenvanger			1				1
19	Groene specht	1	1					2
20	Groenling	1					6	7
21	Grote bonte specht						2	2
22	Grote zilverreiger				2			2
23	Heggenmus						1	1
24	Holenduif	1	5	4	5	1	13	29
25	Houtduif	28	34	6	6	66	6	146
26	Huiswaluw	6	51		3	10	6	76
27	Kauw	58	12		80	184	24	358
28	Kievit		17	4				21
29	Knobbelzwaan	1	1					2
30	Kokmeeuw			2	1	3	4	10
31	Koolmees	1	9	5	9		3	27
32	Kuifeend	1	1		1			3
33	Meerkoet	1	3		2			6
34	Merel	6	7	12	6	2		33
35	Pimpelmees	10	8	3	17	7		45
36	Putter	1						1
37	Rietgors		1					1
38	Ringmus	13	25	1	50	1		80
39	Roodborst	1	2		1			4

40	Roodborsttapuit					1	2	3
41	Sperwer					5	6	12
42	Spreeuw	215	155	72	17	10	1	470
43	Staartmees						7	7
44	Sijs					2	1	3
45	Tapuit					2	3	5
46	Tjiftjaf	3	24	6	10	4	5	52
47	Torenavalk	1	2	1	1	2		6
48	Turkse tortel		1	2			2	5
49	Vink	46	101	47	62	35	31	321
50	Visarend						1	1
51	Waterhoen	1		1	2			4
52	Watersnip	2						2
53	Wilde eend			5	4		1	10
54	Winterkoning	1	2	1			1	5
55	Witte kwikstaart	56	32	18	3	24	9	142
56	IJsvogel		4			1		5
57	Zanglijster	8	5	5	6			24
58	Zilvermeeuw						7	7
59	Zwarte kraai							
60	Zwarte roodstaart			3			1	4
61	Zwartkop		2					2
	Totaal:	576	925	555	721	656	273	3706

Top 15 van 21 september 2013:

Uiteraard willen we u de top 15 niet onthouden. Deze zag er als volgt uit:

Soort	Aantal	Soort	Aantal
1. Boerenzwaluw	1387	9. Ringmus	80
2. Spreeuw	470	10. Tjiftjaf	52
3. Kauw	358	11. Pimpelmees	45
4. Vink	321	12. Zwarte kraai	40
5. Houtduif	146	13. Grauwe gans	37
6. Witte kwikstaart	142	14. Merel	33
7. Aalscholver	94	15. Holenduif	29
8. Huiszwaluw	76		

Tot slot:

Onze eerstvolgende trektelling vindt plaats op zaterdag 05 oktober a.s. We doen dan weer mee aan de internationale Eurobirdwatch. We beginnen wederom om 07.00 uur. Ook dan fungeert het uitzichtpunt bij de Sterrenwacht als onze waarnemingspost. We

hopen dan op tenminste evenveel liefhebbers. We kunnen terugzien op een geslaagde vogeltelochtend, waarbij het vers gekookt eitje van "good old Johan", er goed in ging.

Foto's: Johan Drop en Wim Wijering

Tekst: Wim Wijering

